

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja :
4 hasábos petsor 5 kr.
Nyilttérben . . . 20 kr.
Bélyegdíj egyes hir-
detésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Megjelen:
Szombaton és Szombaton.

Kéziratok:
Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérzek
hirdetések és reklamatok ide intézendők.

A nemzet kötelessége nyelve iránt.

(2) Elmondtuk e lapokban, hogy a társadalomban minden nemzetiség nyelvének egyenlő szabadsággal kell bírnia, mindenik felhasználhatja a közmívelődés, tudományok, művészetek által nyújtott utat arra, hogy azt fejlessze.

De minden nemzetnek van egy fő helye, melyben a nemzeti tudomány és műveltség képviselve van, s hól az elsőség őt illeti, így a német műveltséget bizonyosan Németország képviseli, s nem „Erdély” szászöldje, a román műveltséget Oláhország képviseli, s nem Magyarország románjai, s ha ez így áll, nem követelhetik azt hogy mindenütt oly helyet foglaljanak el, mint abban az országban mely ama nemzet állama, s ha elsőik amott engedjék meg, hogy Magyarországon szintén a „magyar nemzet” fogalmából kiindulva nyerjen irányt és jelleget a közmívelődés.

Magyarországon magyarmíveltségnek kell lenni!

Ezt nagyon természetesen nem az által kell és igyekezünk elnyerni és biztosítani, hogy más nemzetiségeket művelődésük előhaladásában korlátozzunk, hanem, hogy felhasználjuk a rendelkezésünkre álló eszközöket arra, hogy a nemzeti műveltség napról napra terjedjen.

Állítsunk tanintézeteket, melyekben az oktatás a mai kívánalmak színvonalán állván, azok magyar nyelvén taníttassék, s taníttassék magyar nyelven a hazafiasság, taníttassék az, hogy ha valaki egy államnak polgára, az államban van ama darabka föld, melyet neki a sors juttatott, legyen hű hozzá ne fusson rögeszmék után, legyen polgári becsülete, ne legyen hazájának titkos ellensége, ne igyekezzék minden lépten nyomon az állam közintézményeit kissebbíteni, alá ásni, akkor, a midőn talán az állam kenyerét eszi.

Aspiratioi ne irányuljanak oly ezélok felé, melyek elérhetlenek, s melyeknek nyilvánítása által eredményt semmit sem ér el, s csak hazahatatlanságát árulja el. —

Neveljünk férfiakat, kik e hazafias jó szellemet terjesszék, tanítsák az egyetértést, a nemzetiségek között, tanítsák meg a másként gondolkozókat, hogy egy államban csak egy nemzet lehet és van, s mindenki, ki nem így gondolkodik, s nem így értelemben cselekszik, az állam ellen bünt követ el.

Nyissunk a művészetnek hajlékokat, honnan a nemzeti műveltséget

hirdessék. Nyissunk a tudományoknak templomokat, melyek tanuskodjanak a nemzeti tudomány létezéséről, erejéről virágzásáról és fennmaradásáról.

Használjuk fel minden erőnket arra, hogy a magyar nemzet tudományban, műveltségben első legyen, első maradjon.

Ezt nem veheti rosz néven senki, ehhez jogunk van, s ha nem tennők ezt, gyávának, az életre, művelődésre az előhaladásra képtelennek nyilvánítanának, s azok kik e jogunkat most eldísputálnák, volnának elsőik, kik lenevetnének, s kik gyalázatot szórnanak a nemzeti műveltség sirjára. —

E hazában mindenki egyenlő — igaz! De e haza „Magyarország” melyben a „magyar nemzet” lakik, — tehát az országnak kötelessége a magyar nemzetet művelté nagyá tenni, s ha teszi ez ellen kifogása senkinek sem lehet.

A bukaresti időtöltés most a rémüldözés. Minden nap újabb és újabb rémhíreket terem. E hó 2-án az a hír terjedt el villámgyorsasággal, hogy a törökök Szilistriából hidat vertek Ostrovba, és itt nagyobb tömegekkel át is keltek oláh területre. Képzelné lehet, hogy mi történnék, ha csakugyan rajtok ütne a török!

A szilistriai török helyőrség csakugyan vert hidat a Duna közepén levő szigetre, s most találgatják, hogy vajjon mit akarhatnak: átkelési előkészület ez, vagy pedig fát akarnak vágni a szigeten. A dobrudzsai orosz hadosztályt is nyugtalanítja e talány.

Az orosz hadipénztárban, mint a „N. Fr. Presse”-nek távirják, nagy a pénzhiány. A 4-ik és 9-ik hadtest tisztjei az aug. 1-én esedékes havifizetést még ma sem kapták meg. Több vállalkozó, ki Nikápolyban és Zimniczban orosz katonai ezélokra dolgoztatott, kénytelen volt a munkásokat elbocsátani, mert az orosz indendantura nem fizet. Ez okból a gárdának gyalog kell a Dunához mennie.

Mollináry tábornok csakugyan szabadságidőre megy. Híre jár egyszersmind, hogy szabadságidejének letelte után Brunnbe fog áthelyeztetni, és hogy a katonai végvidék a jelenlegi állapotban Mazuranics bán által fog kormányoztatni. Emlegetik azonban, hogy Mollináry ha el is megy, a szláv generálisokból más fogja helyettesíteni, nevezetesen b. Philipovics József tábornagy. Mindent összevéve Mollináry bukása bevégett tény. Már elhagyta Zágrábot s elment szabadságidejére, melyből nem fog visszatérni állomására. E fordulatot a horvát nemzeti párt örvendve fogadta. Mollináryban a Jellaics-politika legfőbb képviselője bukott meg.

A kaukázusi menekülők elszállítását a porta nem győzi. Felszólítja tehát az osztrák kormányt, engedné meg,

hogy a Lloyd-gőzhajótársaság hajókat kölcsönözzön a cserkesz menekült családok elszállítására Szuchum-Kaléhből Trebizondba. E kérés azonban a semleges államok nemzetközi szabályaival összeegyezőnek nem találtatván, visszautasított. Hasonló kéréssel fogja a porta Angliát megkeresni.

Konstantinápoly erősítésénél a védművek be vannak fejezve. A bujukkerosi vonalon a 16 halom mindegyike egy-egy védművel van koronázva. A fellegverzés a védmű nagysága szerint 4 — 12 ágyuban van megállapítva. Második védelmi vonal nem fog építtetni, miután az első áttörhetlennek látszik.

A képviselőház bizottsága ma tartja a szünetek utáni első ülését, a hozzá utasított bankügyi előterjesztések folytatolagos tárgyalásával. A bizottság egyes tagjai részéről, több módosítás fog ez előterjesztésekhez benyújtani, azoknak változatlan elfogadása épen nem látszik valószínűnek. Kormánykörökben remélik, hogy a bizottság a tulajdonképen banktörvényjavaslat tárgyalásával a ház egybeülteig elkészül.

— A török sebesültek javára lapunk szerkesztőségéhez bejött eddig összesen :

a) lapunk 30-ik számában	125 f. 50 kr.
b) " 31 " " "	13 " — "
c) " 32 " " "	149 " 76 "
d) " 33 " " "	43 " 44 "

összesen: 331 f. 70 kr.

Az ezentul bejövő nagylelkű adományokról e rovat alatt rendszer kimutatást fogunk vezetni.

Ez sem rosz gondolat.

A keleti háboru rohamos eseményeiről Tordán egy nappal később nyerünk tudomást, mint más városok.

E bajon segítve van már.

Segítve van ugy, hogy azon eseményekről, melyekről Budapest tudomással bírnak, a tordaiaknak is ugyan az nap délutáni 1 óra tájban már tudomásuk lesz; ugy hogy Budapesttel e tekintetben egy színvonalon állandunk.

A minden nap érkező táviratokat lapunk kiadója sokszorosítja és az előfizetőknek azonnal expedálja.

Igen természetes, hogy ez tetemes anyagi áldozatba kerül, minél fogva a mindennapi táviratokra egy-egy óra előfizethetni 50 krral.

Ha három nap alatt annyi előfizető jelentkezik, hogy tetemes károsodása nélkül a kiadó hivatalnak az ügynek életet adhat — a vállalat egy hét alatt megindul.

Felhívjuk a közönség becses figyelmét e valóban életre való eszmére és pártfogásáért eszedezünk.

Táviratainkban mindig való híreket fogunk hozni. —

(=)

A csatatérről.

A silistriai török helyőrség egész a dunai szigeti hidat épített; még most

bizonytalan: vajjon e munkálatok Romániába való átkelés szempontjából fogantatosítottak-e, vagy pusztán a Duna-szigeten leendő favágás és szállítás céljából. — Az orosz-román hadsereg részéről minden intézkedés és előkészület megtéetett a törökök átkelését megakadályozni.

A Plevna körül álló orosz és román hadsereg a román fejedelem parancsnoklata alá van helyezve: az egész román hadsereg, a tartalékosokat is beleértve, vasárnap este átkelt a Dunán Corabiánál; Károly fejedelem ma Nikápolyba ment, honnan az új főhadiszállásra utazott, Zoradimba. Nikápolyt kizárólagosan román helyőrség fogja megszállva tartani.

Az orosz hadipénztárban nagy a pénzhiány. A 4. és 9-ik hadtestek tisztjei aug. 13-án esedékes volt havi díjajukat ma sem kapták meg. A vállalkozók kik Nikápoly- és Zimniczban a hadsereg számára dolgoztak, munkásaikat kénytelenek voltak elbocsátni, mert az orosz had felügyelőség nem fizetheti őket. A pénzhiány miatt a megérkező gárdahadcsapatok gyalog fognak a Dunához menni. — A törököktől el vett két monitor számára francia özégnél rendelt gépek megérkeztek. Ugy Németország, mint Ausztria-Magyarország akadálytalanul engedték területükön átszállítani e hadidugárukat. — A főhadiszállásról érkezett hír szerint Suljman pasa hadseregének zöme a Sipka-szorosból a tundsai síkföldre vonult vissza. S a törökök hadállásait a szorosban jobbra csak nem-rendes katonák tartják megszállva.

Az orosz erősítéseknek gyorsabb és tömegesebb érkezése folytán a Sipka-szorosban foglalt orosz hadállások annyira megszállva s megerősítve vannak, hogy bevételök, szerintök, lehetetlen.

Therapiából jelentik a Timesnak, hogy Keresből kiindult orosz torpedó-csónakok megátamadták „Azar Tafik” török páncél-korvetet, azonban nagy veszteséggel üzetek vissza. — Hobart pasa aug. 31-én ismét újabb körszemle-utra indult a Feketetengeren.

Sulejman pasa a Miklós-erődöt domináló magaslatokon a Sipka szorosban ágyukat állított föl.

Sulejman pasa egy sürgönye jelenti a szept. 1-én Gabrova és Baltics irányban tett kémszemlérről, hogy az oroszok Yechilogaes faluban vannak. — Egy szept. 2-diki sürgönye jelenti, hogy a tüzérségi harez tovább folyik a Sipka-szorosban. Montenegróból vett hírek megnyugtatók. — Redif pasa még nem jelent meg a haditörvényiszák előtt.

A kholera, mely néhány nap előtt szörványosan jelentkezett a muszka hadseregben, kitört és nyugtalanító mértékben dühög a katonai kórházakban.

Török atrocitás.

Tahir bejről, a szultán hadsegédéről, ki annak idején áthozta a „Corvinákat”, a frankfurti lap harezteri tudósítója a következő nemes vonást közli: Török sorkatonaság mintegy nyegyen bolgárt hozott a táborba. Látna ezen embereket, nyomban basibozakok és zebek sereglettek elő, vadul fenyegetőn kiáltozva. Dühök nagyon is érthető, mert egyre érkeznek rémhírek a bolgárok ál-

az elkövetett szörnyettekről. De a rendes katonák erősen tartják magukat, puskaagyon szoritva vissza a basibozukokat. A véres katasztrófa mindazonáltal elkerülhetlenné látszik, midőn Tahir bej lép elő egy sátorból. A foglyok alázatosan köszönnek neki Tahir bej beszédebe becsátkozik a katonákkal s a foglyokkal, s miután meghallgatta mindkét fél állításait, így szól a bolgárokhoz:

„Négy száz év óta testvérek gyanánt éltünk egymással. Miért lázadtok hát föl, váltok eszközeivé közösenlétségünknek, gyujtjátok föl mohamedán testvéreitek alvait s ölitek meg azok nejeit és gyermekeit?”

Erre tiltakozó moraj támad a bolgárok körében „Ártatlanok vagyunk” — mondják. „Nem tettünk semmit s csupán azért futottunk meg, mert láttuk közelni a katonákat.”

„Am jól van — viszonzá Tahir bej. Mutassátok meg, hogy jó ottománok vagytok. Őt embert fogok mellétek adni fedezetül, térjete vissza futotokba s látsatok dolgotok után. Ha valamiben hiányt szenvedtek, mondjátok meg: s meg fogjátok kapni.”

A bej erre elrendelte, hogy a bolgárok enni kapjanak.

Ugyan melyik európai állam hadseregének tisztje viselte volna magát hasonló körülmények között ilyen nagylelkűen s nemesen?

Milyenek az orosz hadihajók?

Két odessai hajóhad parancsot kapott a Sulina torkolatba menni és ott megmérkőzni a török monitorokkal. De kiderült, hogy a parancs kivihetetlen. Számos hibát találtak a hajókon; a hajók belsejében 65° hőség fejlődik, úgy hogy a fűtők nem bírnak ott maradni; ha a tenger háborog be kell zárni a szelelő lyukakat is, különben a víz behatol rajtuk a hajóba; e hajók lassabban járnak mint a török monitorok manővrizálni nem tudnak, viharok egyáltalán nem maradhatnak meg a sík tengeren. Nyáron e hajókban 40° a hőség, ha nem fűtenek is; a fedélzet a legénység kettős talpu cipőn sem bír járnai. Az ágyuk a roppan kaliber miatt akkorákat szoknak, hogy a legénység mind fülbajban szenved és többen teljesen megsiketültek. Konstantin nagyherceg, a főtenegernagy, mindazonáltal megmarad a mellett, hogy e hajók mérközzenek meg az ellenséggel.

Gambetta a törvénytörés előtt.

A minisztertanács határozata értelmében Gambetta ellen már megkezdődött a vizsgálat a Lilleben aug. 15-én tartott beszéde miatt. A „Fraças” szerint a pör a lillei fenyítőtörvénytörés előtt fog tárgyalatni, és a vád „a beszéde mint egészen támaszkodván Gambettának a miniszterek szidalmazását fogja fölörni; vele együtt még a „Republique française” és a „Progress du Nord” lapokat is pörbe fogják, mert közvetlenül az ő kezéből vették át a beszédet. A tárgyalás szeptember közepén lesz. Beszélnek, hogy három, sőt talán négy miniszter is ellene nyilatkozott a pörbefogatásnak, közöttük Decazes és Berthaut, s hogy a vita a minisztertanácsban igen heves volt. A „Figaro” nagy gyönyörrel találta meg, hogy mennyire fogják Gambettát büntetni — három hóól egész öt évre terjedő fogság és 100—500 frankra terjedő pénzbírságra. A republikánus lapok pedig örvendetes eseménynek tekintik e pört, mely végték alá fogja ázni a kormány tekintélyét s annál több pártfelet szerez Gambettának.

Gambetta aug. 31-én jelent meg Ragon vizsgáló bíró előtt; a kihallgatás 20 percig tartott. A vizsgáló bíró fölolvasta a vád alapját képező helyeket melyek az elnököt sértik s a minisztereket gyalázzák. Gambetta azt felelte hogy ő azon szilárd elhatározással ment Lillebe, hogy ott egy politikai beszédet

fog tartani, melyet a mostani helyzet szükségesnek mutatott, de hangosan tiltakozott az ellen, mintha ő valakit sérteni, vagy gyalázni szándékozott volna.

A franczia választások idejének kérdése még mindig nincs eldöntve. A „Temps” szerint a kormányban kérdés volt már arról, hogy az előbbi választási rendet megmáskítsák. A megyei tanácsokat szeptember második felében szándékoztak megújítani; de ettől eltértek, mert ha a megyei választások nem esnének ki kedvezően a koalízióra nézve ezen ténnyel lehetne magyarázni mint az 1870-ki republikánus szenátor-választás előjelét. A senatus tevélye már előre meg lenne ígatva, s a felsőház ennélfogva csupán elégtelen erkölcsi támogatást nyújthatna az állam fejének azon valószínűnek hitt esetben, ha a kabinet kudarcot vallana a parlamenti választásokban. A tanulság ebből az, hogy a kormány máris legyőzöttnek tekinti magát, s most már csak minél kevesebb tollat akar veszíteni a választási viadalban.

Samylnak, a híres cserkesz fedelemnek fia.

Samylnak, a híres cserkesz fedelemnek három fia volt, kik közül kettő most is él, ezek egyike Mehemed Gházi, néhány török és cserkesz ezred élén a múlt hónapokban Szuchum-Kálénál orosz területre tört, hogy fellátsza a muszka ellen a Kaukázus népeit, de ez csak részben sikerült. A fellázadt cserkeszek onnan hajókkal Kuszendésnél az európai harcztérre szállítottak, (mintegy 15—20,000 fegyveres) hol a muszka ellen fognak harcolni. Mehemed Gházi pedig Muktár pasa táborába ment, ott egy hadosztály parancsnokságát vette át s jelentékeny része volt a Karsz mellett legutóbb kivívott fényes győzelemben.

Samyl három fiáról érdekes adatokat találunk egy sz.-pétervári levélben. A fiuk egyike Kazi Mohamed tudvalevőleg török szolgálatban van, jeienleg Muktár pása seregénél Ázsiában. Samylnak az oroszok tudvalevőleg igen szeliden bántak elfogatása után, a czár egy házat adott neki Kalugában, nemessé tette, a kaukázusi hegyeket, a Koránt és a kardot adván neki ezimerül.

Midőn Samyl Mekkába vándorolt, fiai Kazi Mohamed elkísérte őt oda s atyja mellett maradt ennek haláláig. Ezután Sztambulba ment, hol a török kormány basának nevezte ki s most az oroszok ellen harcol.

Kazi Mohamed testvérbátyja Oslál Eddin khán gyermekkorában elfogatott az oroszok által s Pétervárt neveltetett az apródok közt. Később tiszt lett a testőr-uhánusok közt. Apja az elfogott orosz hercz gnóert kicsérélte; a fiut azonban a pétervári nevelés annyira megrontotta, hogy ősei életmódjába nem találta bele magát többé, s nemsokára meghalt.

Samyl harmadik fia most mintegy 50 éves, a kaukázusi orosz hadseregben szolgál, mint törzstiszt. Ennek magaviselete az oroszoknak eddig nem adott panasza okot. Így két testvér küzd egymás ellen a két ellenséges seregben.

A török sebesültek javára

mint múlt számunkban említettük Székely László és Miklós Sámuel urak szívesek voltak 58 frt. 30 kr. gyűjteni; az adakozók névsorát itt közöljük: Baranyai Pál 1 frt. Grünvald Moricz 1 frt. Balla Miklós 50 kr. Rogozán Miklós 1 frt. Amirás Márton 1 frt. Fodor Mártonné 1 frt. Fodor Pál 50 kr. Érsek Elek 4 frt. Trajánovics Ede 2 frt. Nagy Mihálymészáros 1 frt. Lefkovics Béni 1 frt. Gál István 1 frt. özv. Kleinhempel Jánosné 1 frt. Kleinhempel Samu 1 f. Velits Sámuel 2 frt. Végh Elek 1 frt. Gombos László 2 frt. Rénger Károly 50 kr. Finta Juliána uraszonny 1 frt. Bardotz Ferencz 1 frt. Nagy György 1 frt. N N 1 frt. Lukács Sándor 1 frt. Fodor György 50 kr. Balt-

la Márton (mészáros) 1 frt. Nagy Samu-elné 50 kr. Dánár János 50 kr. Szigeti Kálmán 30 kr. Debreczeni Szabó István eszmadia és nője 5 frt. Szilágyi Istvánné 50 kr. Ferenczi Ferencz 50 kr. Ferenczi Márton 50 kr. özv. Ferenczi Mártonné 50 kr. Zeriff Mihály 1 frt. Érsek Lajos 50 kr. Viski Lajos 50 kr. Szabo József 2 frt. Virág János 1 frt. Veszprémi Ferencz 1 tallért — 1 frt. Dániel József 1 f. Vélies Ödön 1 frt. Balácsi Ferencz 40 kr. Zalányi Miklós 50 kr. Emödi Sámuel 50 kr. Blényesi István 50 kr. Szennyei Lajos 60 kr. Mészáros társulat 10 frt. Moldvai György 50 kr. Dániel Józsefné 1 frt. és 300 gram tépést, összesen 59 frt. 30 kr.

Ugyan csak múlt számban említettük Tóth István és Ferencz Márton lelkes polgáraink 35 frt. gyűjtését; az adakozók neveit közöljük:

Toth István 1 frt. Stibel 60 kr. Biró Károly 50 kr. Szabó Lajos mészáros 1 frt. Menasági Ottó 1 frt. Csikai György zenész 1 frt. a Tordai 1-ső Zenekar 2 frt. Dr. Rác László 1 frt. Zila Julesa 1 frt. Erdélyi János 20 kr. Szabó Lajos eszmadia 20 kr. Kugler Dávid 40 kr. Veres Károly 2 frt. Finta Miklós 2 frt. Bibza ábza Gábor 20 kr. Zakariás Ferencz 1 frt. Fodor Ferencz 40 kr. Foith Károly 2 frt. Kleinhempel Adolf 3 frt. Veres Ferencz 40 kr. Bakucs Lajos 10 kr. idő: Csetri Samuelné 1 frt. Sipos József 20 kr. Szenkirályi József 1 frt. Klug Antalné 50 kr. Nagy Lajos 30 kr. Boez Samuel 50 kr. Székely Ferencz 50 kr. egy valaki 10 kr. Székely János eszmadia 1 frt. idő: Boez Samuel 1 frt. Abrahám Sándor 1 frt. Deák Sándor 20 Horváth Miklós 1 frt. egy magyar eszendő 20 kr. Csegezi György 50 kr. Szigethi Sándor polgármester 5 frt. összesen 35 frt. 1 kr.

Fogadják ugy a gyűjtők, mint az egyes adakozók emberbaráti eszelekedtükért hálás köszönetünket a szenvedő emberiség nevében!

A társalgás különböző állású egyének között.

Azok, kik mint vendégek egy társalgásban együtt mulatnak, legalább ez alkalommal többé kevésbé egyenlők, ha az ember a királyi asztalhoz hivatik ép oly „udvarképes” mint bármelyik mágnás, s jollehet a udvariasság szabályai mindenkire egyaránt kötelezők, még is legyen a társalgás bármily vigkedélyű a hány emberrel beszélgetünk hangunk, magaviseletünk, az alkalmazott szollásmódok ugyan oly különbözők kell hogy legyen, a szerint a mint az egyén rang, állás, kor, és miveltségre nézve töllünk különböznek.

Előbb kellő egyénhez tartozkodva s esendesen szokunk beszélni, míg alantasabb egyénhez határozottabban és nyersebben szolunk. A nőekkel szemben beszédünk minden durvaságot le kell, hogy vetközzen, szelid udvarias és válogatott szavakat kell hogy használjunk.

Lehet, hogy nézetid véleményed melyeket kimondasz igazak, de az embernek nem szabad sokszor az igazat kimondani, mert lehet hogy helyes véleményed kinyilvánításával egyéb eredményt nem érsz el, minthogy más megsértesz.

Annak miveltsége fokához képest is, kivel beszélünk, tekintettel kell lennünk arra hogy minő szavakat használjunk. Az olyan ember, ki esztét egy értelmetlen ember előtt akarja fitogtatni, s olyanokat mond, miket amaz nem érthet meg, saját ostobaságát árulja el. De ha beszédmodunkat ugy alkalmazzuk, hogy azt a kis gyermek, az idős hölgy avagy az egyszerű földműves, kivel beszélünk megértse, épen ez mutat arra hogy szánk eszünknek rendelkezése alatt áll, s hogy azt ugy tudjuk használni, a hogy jónak és helyesnek tértjük.

Ha az ember idegennel beszél nem tesz helyesen, ha bizalmas hozzá, mint-

hogy azonnal nem ismerheti, nem tudhatja ezéleit, s arról sem bizonyos, hogy valjon őszinte szavait nem használja fel rosszra, s talán épen ellene.

Legyen udvarias, de tartozkodó. S ha ez a rossz eset nem is állama, az ember az idegennel nem ismerheti gyenge oldalait, nem tudhatja, hogy mi van kedvére, s épen olyant mondhat neki, mi első találkozáskor ellenszenvet ébreszt, s felbontja azonnal, a külümben kellemessé és hasznossá válhatott ismerettségét. Amérikában, hol mindenki egyenlőnek tartja magát, nem sokat adnak az udvariasságra, ott e szót „társalgás” nem ismerik, ott csak csevegnek. Ott senkisé alázza meg magát a másik előtt, nem kényszeríti magát udvariasságra. Még a magas életkór iránt sincsenek kellő tisztelettel, a nők egészen bizalmasan járnak kelnek a férfiak között, mintha a nem külümbéég nem is létezne, közhivatalokat viselnek — mi az udvariasság szabályait irántok lazábbá teszi; de mind ez nem illenék be a mi erkölcsi fogalmaink és illemszabályaink keretöbe.

(Folyt. köv.)

Városi és megyei élet.

Torda-Aranyosmegye alispánja a megyei képviselő bizottság virilis tagjainak 1878-ik évre kiigazítása tárgyában a szolgabírókhoz és városi tanácsokhoz következő rendeletet bocsátotta ki 4672 — 877 sz. a.

A belügyminister úr ö nmlga 1877 junius hó 1-sőről 22853 sz. alatti rendelete folytán az 1878 évre a legtöbb államadót fizető virilis bizottsági tagok névsora a kir. adóhivatal által beküldött adatok alapján kiigazított ezen kiigazított névsor egy példányát az 1870 évi XLII-ik törvényezikk rendelete alapján a következő szigorú utasítás mellett küldöm ki. 1) Idézett törvény 22 §. szerint mindenek előtt és haladéktalanul közhírré teszi, hogy az 1878 évi virilis bizottsági tagok névsora az igazoló választmány által kiigazított névsor a megye székhelyén Tordán közszemlére kitétetett, mely kiigazított névsor ellen a folyamodás az igazoló választmányhoz folyó év szeptember 14-ig benyújtható, ezen határ időn túl a folyamodás el nem fogadtván. — 2) A névsorban azok, kik mint újtagok vagynak felvéve, tekintettel a törvény 20 §. kivánalmára — felszollitandók: hogy a virilis bizottsági tagságot elfogadják-e vagy sem? mely nyilatkozat folyó szeptember 14-ig az igazoló választmányhoz betervezendő, ellenkező esetben, a névsorból ki fognak töröltetni, — a nem nyilatkozás ugy tekintendő hogy a bizottsági tagságot nem hajlandók elfogadni. 3) Továbbá a törvény 23 §. intézkedéséhez képest a felszollitandó új bizottsági tagoknak tudomására hozandó hogy mindenki csak egy törvényhatósági bizottságnak lehet tagja. 4) A névsorban felvett egyének közül azok, kik a törvény 23-ik §-ban foglalt kedvezményvel élni akarnak és jogosultak — t. i. hogy adójuk kétszeresen számítassék — ezen jogukat a törvény 24 §. intézkedéséhez képest az igazoló választmány előtt folyó szeptember 14-ig irásban vagy szóval érvényesíthetik. — 5) A névsorban póttagokul, és azon esetre felvett egyének, kik, az előző virilis bizottsági tagok lemondás vagy el nem fogadás esetében lesznek a rendes tagok névsorában — és sorrend szerint felveendő, a fent 2, 3, 4, pontokban foglaltakról szintén értesítendő, s felszollitandók arra nézve, hogy az előző el nem fogadása esetében hajlandók-e Torda-Aranyosmegyében a virilis bizottsági tagságot elfogadni vagy sem? 6) Azon esetben, ha valaki a névsorban mint virilis bizottsági tag fel van véve, és valamelyik kerületben mint választott bizottsági tag is meg van választva, felszollitandó a törvény 31 §. képest hogy

a választott vagy virilis bizottsági tagságot fogadják el. — 7) Végül — azon egyesek, kik az 1877 évi virilis bizottsági tagok névsorában felvagnak véve, de az 1878 évi névsorban felvéve nem volnának, — felszollitandók, hogy vélt jogukat az igazoló választvány előtt szeptember 14-ig írásban vagy szóval igazolhatják és érvényesíthetik, ezen határidőn túl felszollamlások tekintetben nem fognak vétetni. —

Törvénytörési csarnok.

1. Augustus 31-én tartott végtárgyalása: Vezető: Sulutz Dénes; bírák: Abt Ernő, Tavasz Miklos; jegyző: Nagy Albert, vádló Csekme Béla, vádlott Dregán Salamon. —

A végtárgyalás folyama igazolta hogy Dregán Salamon f. évi mártius hó 17-én Tordáról kimenve a Csán felé vezető útonalon Muresán Niculájjal találkozott a hol összeszoklalkozván tettlegesség fejlődött ki köztük s ez alkalommal Dregán Salamon Muresán Nyikulájt egy bottal oly mérvben bántalmazta hogy ennek következtében Muresán Nyikuláj 30 napig egészségében háboritva volt. — Egyszermind Muresán Nyikuláj és Dregán Salamon ellen testbiztonság elleni kihágást követvén el a kir. törvénytörési a bpr. 222.263 és 264-ik §-ok alapján Dregán Salamont a btk. 155-ik b. pontja szerint minősített súlyos testi sértésben bűnösnek mondta ki, miért 3 havi súlyos hetenkénti egy napi börtönnel büntetett és sértett költségének megfizetésére ítélte. — Hasonlóan Muresán Niculáj a btk. 411-ik §-jában közzelt testbiztonságban hibásnak mondatik ki s ezért 8 napi fogsággal fenyítették. Mindkét fél magnyugodt. —

II. Szeptember 1-én. Elnök. Dr. Damokos Antal, bírák: Barabás József, Sulutz Dénes, jegyző Petrikás János, kir. ügyész Csekme Béla, vádlottak Pálfi Imre, Takács Ferenc és Magyar Ferenc.

Vádtottak az 1873 év és az 1874-ik év elején együttesen Szaesvai Lázár birtokostól, kinek szolgálatban állottak 57 frtra menő gabona nemű törvénytörést mondon elidegenítettek. Takács Ferenc a végtárgyalás folyamában elősmerte, hogy különböző időkben Pálfi Imre társaságában főleg török buzát loptak gazdájuk Szaesvai Lázártól, míg Pálfi Imre vizsgálat rendjén tett részbeli tagadásától elállván szintén őszinte vallomást tett. —

A vádhatározat kiterjesztve lévén Zeng József Kovács András és Szöcs Mozes tolvajsági kihágásokra, a végtárgyalás nevezetteknek beismerésük alapján constatálta, hogy a Szaesvai Lázártól elidegenített gabonamétekből — habár csekély mértékben is — részesültek. A kir. törvénytörési Pálfi Imrét, Takács Ferencet a btk. 171-ik §. fogalma 174 §. II. szakasz b. és 176 §. b. pontja minősítése alá eső tolvajságban bűnösöknek mondatik, s a btk. 178-ik § értelmében Pálfi Imrét és Takács Ferencet tekintettel hogy hason bűntényért már büntetve voltak 6—6 hó napi súlyos, míg Magyar Ferencet 4 hónapi súlyos börtönnel ítélte. —

Hasonlóan Zeng József és két társa a btk. 464-ik §-ban megjelölt tolvajságban hibásoknak találta tva 14—14 napi szigorú fogsággal fenyítették. —

Kir. ügyész, vádlottak megnyugodtak az ítéleten. —

A tordai kir. tszék. f. hó 7-én tartotta meg P. Csáni Petyán Jozsiv és társai ellen gyilkosság bűnténye felett (melyben már egyszerűsített tett hozva 1876 Dec. 17-án.) a kir. ítélt táblá által elrendelt és megtörtént kiegészítések után — az újvégtárgyalást. A végtárgyalást vezette: Sulutz Dénes; bírák voltak: Barabás József, Hannenheim Károly; kir. ügyész: Csekme Béla; jegyző: Nagy Albert; védő ügyvédek: Nagy Mihály,

Folyovich Albert és Bartha Gergely; vádlottak: Astyillán Demián, Petyán Jozsiv és Petreutz Ána.

A bűntény tényállaladéka röviden a következők:

P. Csáni Petyán Jozsiv és Peretz Ána szerelmi viszonyt kötöttek egymással; e szerelmi viszony azouban Petyán Jozsivnak 1874. év November havában Jozan Máriaival történt násúlese ideje után sem szakadt kettő, a minék következtében „a tiltott szerelmi ügy“ Jozan Maria Petyán Jozsivné megfojtását idézte elő. — Semmi eszköztől sem rettent vissza Peretz Anna, hogy Petyánt rábirja a nejétől való elválásra vagy elhagyásra: Kuruzslás, josláshoz stb. folyamodott, — miután pedig ezek az eszközök hatástalanoknak bizonyultak előtte is — egy hatásosabb mod. e nő meggyilkoltatását vette célba, s kedvesét többször esábitotta neje „lábaloli eltevésére“ A férje — „kit ekkor már a „dráku“ kezei közt tartott“ — mindenre könnyen hajlott. A tervet 1874. Dec. 25-én estve a faluban egy kútnál készítették elő, — a mely terv érdekében csupán barátságából, Astyillán Demián is interveniált — a mikor elhatározták, hogy Petyán Jozsiv nejét másnap estve küldje fel a pajtájok híjába, a holt aztán hárián meggyilkolják.

A gyilkosság a megallapított terv szerint hajtatott végre, s Astyillán ismételt s mindkét vádlottal szembesítésekor erősített vallomása szerint a pajta híján a gyilkosság hármas által lett elkövetve — és pedig Petyán Jozsivnének a hiupadlására küzködés után legyürve — megfojtásáért.

Ezen vádtárs őszinte beismerésével szemben Petyán Jozsiv és Peretz Anna tagadják a tettességet azonban beismerték, hogy 1874 dec. 26-án estve a tett színhelyén jelen voltak; elismerték hogy ők Jozan Mariát meggyilkolni szándékoztak míg a köztöttek fennlevő szerelmi viszony részleg beismerésük s az erre vonatkozó tanuvallomások által kétségtelenné tétetett.

Kir. ügyész szépen kifejtett végindítványában a btk. 134 §. fogalma, 135 §-a. pontjában körülírt gyilkosság tárgyitényállását a bpr. 262 és 263 §§-aimal fogva bebizonyítva látja, meg a tetteséget illetőleg Astyillán Demian a bizonyíték saját beismerése, más két vádlottra nézve pedig az őszvetett bizonyítási nem értelmében helyre van állítva. Indítványozza az orgyilkosság tényében mind három vádlottat közvetlen tettesnek kimondani s ezen cselekvényökért Astyillán kötélt általi halálal, Petyán Jozsivot és Peretz Ánát — a bprts. 284 §-sárai tekintettel — életfogytiglani s börtönnel megbüntetni.

A kir. tszék. a védő ügyvédek meghallgatása után megtartott tanácskozás következtében Astyillán Demiant mint egyedüli közvetlen tettest az orgyilkosságban bűnösnek mondotta ki, s őt ezért a btk. 136 §. értelmében a btk. 13 §-ban megszabotta kötélt általi halálalra ítélte; — Más két vádlottra nézve pedig csak a jelzett orgyilkosságbani bűnrészességet mondott ki őszvetett bizonyítékok (bprts. 140 § 5 pontja; 138 § 47. pont) alapján; s így Petyán Jozsivvat 20-évi Peretz Ánát pedig 15 évi hetenként egy napi börtöl súlyosított börtönnel ítélte.

Mindhárom védő ügyvéd felhívat jelentett az ítélet ellen.

H i r e k.

— **A budapesti főkonsul Halil,** lapunk szerkesztőségéhez a töröksebesülték javára felküldött első küldemény után a következő, elismerő sorokat küldötte: Császári ottomán főkonsulátus. Budapest, 1877. szeptember hó. 48 sz. A császári ottomán főkonsulátus Budapesten (125 frt 50 kr.) százhuszonöt forint 50 krnak vételét elismeri, melyet

t. ez. „Haladás“ szerkesztősége, a császári ottomán hadsereg sebesülte számára szives volt átadni és saját kormánya nevében köszönetét fejezi ki az adományozóknak ezen nagylelkű ajándékáért. Halil m. p. a főkonsul.

— **Maros-Ludasról** a török sebesültek javára vettük Ezekken Sándor ur 43 frt. 44 kr. gyűjtését. E község soha sem mulasztotta megmutatni, hogy derék egy község; hogy minden szép, jó és nemes iránt fogékony s ezekért tenni kész. Fogadják köszönetünket gyűjtő és a nemes szívű adakozók, kiknek névsorát, helyszüke miatt, csak a jövő számban tehetjük közzé.

— **A felvinczi állami iskolához** tanítónak Antal Dénes, tanítónőnek Szabó Luiza nevezettek ki.

— **Volcz és társának** könyv, papír, író és rajzszköz kereskedése a Dr. Harmath Márton úr piacz sori házánál megnyílt. Ajánljuk a lap hátán lévő hirdetményeket a község figyelmébe.

— **Katonaság Tordán.** Kolozsvárt, katonai körökben azt beszélék, hogy az őszi hadgyakorlatok befejezte után egy zászlóalj közös hadseregbeli gyalogság jöne Tordára, téli szállásra. A városi előljáráshoz azonban erről egy általában még semmi értesítés sem jött.

— **A tűzoltó-egylet** az éji őrködést, a város házánál lévő őrtanyán raponta négy tűzoltó által teljesített. Elismerésre méltó intézkedés.

— **Himen.** Kazatsai Antal, városunk körökben előnyösen ismert ifu f. hó 4-én vezette oltárhoz Biluska Mari kisasszonyt, id. Biluska Jakab kereskedő leányát. Boldogságot kívánunk a fiatal pár frigyére.

— **Nő-egyletünk** a török sebesültek javára a casinó termében hangversenyt rendez. A programot nem ismerjük még, de meg vagyunk győződve előre is, hogy az igen ügyes lesz, s hogy oly pártfogásba fog részesülni, minőt ez ügy valóban megérdemel.

A hol minden van. Hunyad megye az a boldog megye a hol minden van. Például van boszorkánya, mely mint Zámrol írják aug. 30-án fehér alakban rémitgette a lakosságot. A községi jegyző az éji őrköknek parancsot adva a csodálatos alak elfogatására, azok merészen neki rontottak s lefűlelték. Horribile dictum! A szörny magva hús és esont volt; valódi ember. A rémitő álarca óriási üres tők, tűz szemei fagygyu gyertyák, fehér meze egy paraszt lepedő. De a mag? — az meg a burzsuki körjegyző segédje volt. — Bankó hamisítót is fogtak Hát-szegen; meg 3 rablót is. E rablók részesei a petrillai rabló gyilkossági merénynek, s ama társulat tagjai, melyből már 3, — köztük a vad Denculeszku, — elítéltetésüket várják; Rákoczy Miklós esendőr hadnagy fölládozó buzgalmat fejt ki a zsványok üldözésében s a szét zállott csapat egyes csoportjait vas kitarással nyomozza. De boldog lehet e megye, melynek anynyi nevezetessége van!

— **Az unitárius helybeli gymnásiumban** az iskolai év ünepélyes megnyitása, mint haljuk vasárnap d. e. 11-órakor lesz, mire felhívjuk az abban résztvenni kívánók becses figyelmét.

— **A m. ludasi gazdasági szakosztályal** megtoldandó felsőbb népiskolához igazgatónak Nyárádi Dénes és rendes tanítónak Nagy Béla nevezettek ki.

— **Kőmives-páholy Brassóban.** A legrégebb kőmives-páholyok egyike hazánkban Brassóban alapítottatott 1784-ben „A három oszlophoz“ ezimezve. E páholy csak hat évig működött s munkálkodását 1789 ben megszüntette. Most legközelebből, szept. első napjaiban, a magyar Jánosrendi nagy páholy újra szervezte a „Három oszlop“ hoz ezimezett páholyt mely működését azonnal meg is kezdette, s bejelentetett a belügyminiszteriumhoz.

— **Orosz brutalitás.** Egy Bukurestből a napokban hazajött székely asszony beszéli, hogy Bukurestben általános el van terjedve azon hír, hogy a muszkák két háromszéki felvidéki székelyt, kik Bukurestben egy vendéglőben iddögáltak és a török győzelmek felett nyíltan örömeiket fejezték ki — elfogattak és másnap főbelövettek. Muszka jelle e brutalitás a szabad véleménynyilvánítás elfojtásának „N—e“-re.

— **Az első évnegyed e hó 15-én** lejárván teljes bizalommal kérjük lapunk pártolót az előfizetések megújítására.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó ismerését már eddig is kivívtá.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogva olvasóink és a sajtó megfizető elismerését ezentul is kiérdemelni és azt megtartani.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Helyben egy óra — frt. 60 kr.
Lapunk minden Szerdán és Szombaton pontosan jelenik meg.
Tordán, 1877. augusztus 4-én.

A kiadó hivatal.

CS ARNOK

I b a m.

(Beszély)

I.

(Folytatás.)

— **Az ellenhad együttes támadásra** rendezi csapatait, mit tévők legyünk? — kérdé halkan segédtszjeinek egyike.

— **Meg kell halnunk!** — felelt az — példát kell mutatnunk honfiainknak, hogyan kell hős halállal halni a hazáért nem mint Akhmed Hamid pasa, Hamdi bej és — és a többiek, — beszédehatározatlan, hangja éreztelen, képe nagyon halvány volt, azonban ajkain és homlokán az erély kitejezése ült a nemes méltóság mellett, mely a halálra készen levők tulajdona. — Fátyalozott, szomorú tekintete hosszan nyugodott bajtársaink sorain s szemében megjelent a köny; ennyi derék vitéznek, ennyi igazhívónek kell ma elveszni és hiába!

Körül hordozta szemeit még egyszer, utoljára a láthatáron; látó szemei előtt föltűnt délkelet felől Istambul számtalan tornyaival s tornyai fölött az orosz keresztel, északkelet felől a nagy lengyel temető, Sziberia, hótakart tetőivel s a hegyek mélyébe temetett bányarabokkal. Kirántá kardját s kísérvével lerobogott, a lennt négyezőgökbe tömörült harcsozokhoz.

Az egyik csapat mellett megállt és beszédet tartott.

Mondá katonáinak, hogy harcsozniok kell, ha mind egy lábíg is elvesznek, míg a segédsereg megérkezik. Figyelmetet éket, hogy az izlam világ reájok fűggeszve tartja szemeit s egész életére megfogja bélyegezni a gyávat, míg méltó elismeréssel említendi a hazájukért meghalo hősök nevét.

Harcsozjanak őseik emlékéhez híven küzdjenek a szent város védői nevéhez méltóan vitézül. Azután beszélt arról a sorsról, mely a szent várost, Stambult, a szép, erős Edirneht*) s a gazdag Filibeht**) érné, ha feladnák állásukat. Felhozta előttük a híreket, melyeket az oroszok teteteiről lehet hallani. A Tundsa völgy lángban áll, víze vértől árad; az ellen nem néz sem férfit, sem nőt; fegyverei nem kimélnek sem aggot, sem ijt, sem gyermeket. Több helységben a mecsetek be zárták a lakosokat s azután reájok gyűjták azt.

A hadseregek az irtozat zugása hangzott végig s azután a boszu lángolt fel a bajnokok szemeiben.

*) Drinápoly.

**) Philippopol.

A vezér tovább lovagolt, megállt egy önkényes arabistani***) zászlóalj mellett s így beszélt a vad sötét képű hadfiakhoz:

— Natolia szülőttei, harcossai az igaz hitnek! Ti leszállatok hazátok hegyeiről, elhagytátok honotok kies völgyeit, hogy harcöljök hitünk ellenségei ellen. Ime itt vannak azok elöttetek! Harcöljök velök utolsó esep véretekig s el ne hányjátok kezetekből a feyvert, mely a proféta szavai szerint a menyország kulcsa. Mily gyalázat volna reánk nézve, hogy itt a szent város kapui előtt meghagyjuk veretni magunkat azoktól, kiknek társait arabistani testvéreink Erzerumtól Gumriig*) futamították. Mit felelnétek hölgyeiteknek, kik ha

***) Kis-ázsia.
*) Alexandropol.

hazaértek mondván: mi megőriztük házunk becsületét, gondot viseltünk a künnvalokra és benvalokra, megtettük - o ti is kötelességeket? megvédtétek a szent várost a hitetlenek ellen? — Harcöljök bátran, igazhívóhoz illőn! Allah velünk van! Ha megérkezésökig valamelyitek elhagyja zászlaját és megszalad, annak ón utját fogom állani az Al Shirat hidjánál és, Allahra mondom, letaszitom rolla.***) Válaszatok most Morhut verme és a paradicsom gyönyörei közt! tölletek függ valjon örömmel vagy rettegéssel töltse el sziveteket Izrafil trombitája! Allah ugy bocsáson engem a Tubfa árnya alá, a hogy beváltom igéretemet!

(Vége köv.)

**) A nyugat-ázsiai muzulmánokra nézve ez a legborzasztóbb fenyegetés.

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árjegyzéke

a tordai vásárra 1877. szept. 7. hozzott tárgyakkak

1 hectoliter: t. buza 7 frt. 50 Tavaszti tisztabuza — frt. — Elegybuza 6 frt. — kr. rozs 5 frt. — Arpa 3 frt. — kr. Zab 2 f. — kr. Törökbuza 5 frt. 50 kr. 1 méter mázsa széna kötetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr. — Tüzifa 1 köbméter 3 fr. 20 kr. marhahus 1 kilogramm 36 kr. Disznóhus 1 kilogramm 56 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről szept. 7. 5% Metaliques 64.40. — 5% Nemzeti kölesön 67.35. 1860-iki államkölesön 74.80 Bankrészevények 111.80 Hitelrészevények 847. — London 201.25 — Urbéri kötvények: Magyarországi 119.30 Teme svári 75.75. Erdélyi 75. — Horvát-szlav. — 74. Ezüst 104.75 Cs. kir. arany 5.71. — Napoleon'or 9.56.

Nyititór.

Lezálog kölcsönök

a biradalom bármely részében telekkönyvvezeti földbirtokra 1000 frttól kezdve bármely magas összegig 5 vagy 6% kamatra a legkedvezőbb módozatok mellett törlesztésre, a leggyorsabban eszközöl 5000 frton felüli kölcsönknél feltűnő előnyt nyújt. Békeblezett terhek kifizetése s töröltetése szintén eszközöl tetnek, számos elismerő bizonyítékkal bir a már elintéztett jeientékeny ügyletek előnyös és gyors kiviteléről. Bővebb fölvilágosítást készséggel ad a: hatóságilag engedélyezett általános

„Ipar-, és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt Páris utca 19-ik szám saájátház.

Értekezhetni posta utján, vagy személyesen, naponta délután 1—4 óráig.

Felelős szerkesztő és kiadótlajd.: Volz B.

H I R D E T É S E K.

Könyvkereskedés Tordán.

Városunk és környéke rég idő óta nélkülözötte egy NYOMDA áldásdus befolyását, valamint egy KÖNYV- és PAPIR-ÜZLET létezését, és így a több oldalról nyilvánult kívánalmaknak és az általánosan érzett szükségnek hiszünk eleget tenni, midőn ezennel szerencsések vagyunk köztudomásra juttatni, hogy az itteni piacon egy

K ö n y v n y o m d á t

állítottunk fel, öszvekötvén azt egy

könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajz- és papir-raktárral

és igyekeztünk azt a kívánalmaknak megfelelően berendezni. — Egyszersmind a

„H A L A D Á S“

czimű lap mint Torda-aranyos-megye közlönyének kiadását elvállaltuk és erre a lap homlokán kitett feltételek mellett előfizetéseket elfogadunk. — Megrendelhetők még

mindennemű nyomtatványok, magán vagy hivatalos czélokra, gyászhirek, szinlapok, névjegyek, levélpapírok, és borítékok, hirdetések, jelentések, falragaszók, meghívók, vendéglői étlapok,

a legjutányosabb áron, — és kaphatók ügyvédi váltó és sommás keresetek, végrehajtási kérések, meghatalmazványok sat., könyvek különösen az oskolák használatára magyar és román nyelven, imakönyvek, ipar és kereskedelmi sima és vonalzott könyvek valamint zsebjegyzőkönyvek.

Ezekon kívül a raktárunkon netalán nem levő bár mely nyelvű irodalmi termékre és egyéb szakmánkba vágó czikkekre megrendelést elfogadunk és gyorsan eszkozlünk. Végül író és rajz papírok és eszközök minden fajtájából nagy választéku raktárt tartunk.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszkozlötnek.

Tisztelettel kérjük tehát a n. érdemű közönség szives pártfogását és ebből kifolyólag becses megrendeléseit, melyeknek eleget tehetni és a közönség meglegedését kinyerni legfőbb törvkvésünk lenél.

VOLZ és TÁRSA

Dr. Harmath Márton ur házánál.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Figyelemreméltó

idegbajok- és nehézkórbán szenvedőknek

Legujjabban feltalált gyógymód

Számítalan hálaíratot

mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkezesésre is.

[15—35, 102]

Nyilvános közönetnyilvánítás.

Miután 30 éven át idegbántalmaim ellen minden kigondolható szereket megkísértet, sem végre Sylvius Boas ur *Aurilium orientis* is használtam és bizonyítottam, hogy ezen egyszerű és ártalmatlan szer a legrovidebb idő alatt megmentett iszonyu bajomtól. Bár minden idegbajban szenvedő ezen szerhez fordulna és minden hírlap, mely az emberek üdvét szíven hordja e sorokat felvenné. Az *Aurilium orientis* valóban az egyetlen biztos hatású szer idegbajok ellen

M. A. Simon

Gyáros Pribusban

Úi. A „Györliizer Anzeiger“ 95-ik számától 1875.

Hirdetés!

Alóírt csak most érkezvén Tordára helybeli

kereskedő MEZEI SÁNDOR urnál rendeztem be

Szoba és Butor festő

műhelyemet, és elvállalom minden e szakmába vágó

munka gyors elkészítését a lehető legjutányosabb

árak mellett és ennek folytán ajánlom magamt a n.

é. közönség becses pártfogásába.

József László.